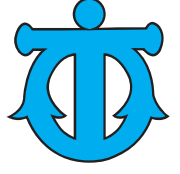

DENİZDEN MERHABA

32. YIL

İMEAK Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi Dergisidir.

Temmuz - Ağustos - Eylül 2019 • Sayı:23

■ DÜNYANIN CANINA
OKUDUK, OKUYORUZ!

■ TUTKULU BİR SERÜVEN:
MAVİ YOLCULUK

■ ÇEŞME, KÖKSAL
KAPTAN'DAN SORULUR

■ KURTULUŞUN VAPURU S/S
BANDIRMA

Av. Barış Çalık

DANIŞTAY KARARLARI IŞIĞINDA GÜNCEL YÜK TESLİM TALİMAT FORMU UYGULAMASI

2009 ile 2011 yılları arasında yurt dışından ithal edilerek deniz yolu ile Türkiye'ye gelen ve gemilerden tahliye edilerek liman sahasına indirilen yüklerin, taşımayı gerçekleştirmiş olan taşıyanlardan alınması gereken ordino veya onun yerini tutan teslim talimatı sorulmaksızın, kimi zaman da taşıyanların bilgisi ve muvafakati dışında bu yüklerin taşıma belgelerinde şeklen alıcı olarak görülen kimselere teslim edilmesine bazı Gümrük İdareleri ve liman işletmeleri tarafından kısa bir dönem izin verildiği, bu yaklaşımın ise taşımayı gerçekleştiren taşıyanlar, armatörler ve acentelerin yükler üzerindeki muhtemel hukuksal haklarının zayı olması tehlikesi dolayısıyla ciddi yakınma konusu yapıldığı, aynı zamanda uygulamada ordino veya onun yerini tutan teslim talimatları formlarında şekli farklılıkların olduğu gözlemlenmiştir.

Bu hususta yurt dışından ithal olarak ülkemize getirilen ve gemilerden tahliye edilerek liman sahasında indirilen eşyaların alıcılarına teslimindeki uygulama farklılıkların giderilmesi ve eşyanın teslimi için taşıyan tarafından düzenlenen ve ordino olarak adlandırılan belgenin güncellenmesi ile bu belgenin yeknesak ve standart bir form altında toplanıp, denizyolu ile ülkemize getirilen yüklerin teslimi için uygulanacak adımların derlenmesi bakımından T.C. Denizcilik Müsteşarlığı - Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü, 17.05.2011 tarihli, "Denizyolu ile İthal Edilen Malların Teslimi" konulu ve 14765 sayılı idari işlemler uygulamaya koymuştur. Bu idari işlem uyarınca devlet idaresi,

"Denizyolu ile ithal edilerek geçici depo ve antrepolara koyulan yüklerin alıcılarına teslimi hususunda, ihalatçı firma veya konişmentoya göre mal alıcısının yükleyici tarafından kendisine gönderilen orijinal konişmentoyu ciro olarak taşımayı gerçekleştiren taşıyan, taşıyan temsilcisi acente veya taşıma işleri komisyoncusuna ibraz edeceğini, Taşıyan (taşıyan temsilcisi acente veya taşıma işleri komisyoncusu) alıcının kendisine ibraz ettiği cirolu konişmento karşılığında bir örneği ekte EK-2 'de sunulan (anılan idari işlemin ekinde düzenlenen ve yeknesak form haline getirilen) "Yük Teslim Talimat" formunu tanzim ederek yük alıcısına vereceğini, Yük alıcısının yükün gümrük vergilerini ödeyerek, gümrükle

ilişkinini kesmesi sonrası taşıyan tarafından düzenlenerek kendisine verilen "Yük Teslim Talimat Formunu" geçici depo veya antrepo işletmesine ibraz edeceğini, depo veya antrepo işletmecisinin de Yük Teslim Talimat Formunun ibrazı karşılığında yükü alıcısına teslim edeceğini" düzenlemiş ve uygulamada kullanılacak yeknesak "Yük Teslim Talimat Formu" şablonunu paylaşmıştır.

T.C. Denizcilik Müsteşarlığı'nın bu idari işlemine karşı bazı çevrelerce itiraz edilerek, bu idari işlemin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle mahkemeler nezdinde idari işlemin iptali istemiyle halen devam etmekte olup henüz sonuçlanmamış yargılama süreci başlatılmıştır.

İşbu yazımız halen devam etmekte

DENİZ HUKUKU

olan yargılama sürecinin kendisi ve bu süreçte tartışılan konular hakkında bir görüş beyanı ile bu süreçte verilmiş olan mevcut Danıştay kararlarının doğruluğu veya yanlışlığını tartışmak amacını değil sadece gelinen mevcut aşamadaki yasal durumu değerlendirmek amacını taşımaktadır. Bu nedenle mevcut yargı kararlarının esas ve içeriği tartışılmayacaktır.

T.C. Denizcilik Müsteşarlığı'nın yukarıda bahsedilen "Yük Teslim Talimat Formu" uygulamasına ilişkin idari işlemin iptali taleplerini birincil derece mahkemesi sıfatıyla inceleyen Danıştay 10. Dairesi, 27.10.2015 tarih, 2011/9380 E. ve 2015/4632 K. sayılı kararı ile T.C Denizcilik Müsteşarlığı - Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü, "Denizyolu ile İthal Edilen Malların Teslimi" konulu ve 14765 sayılı anılan idari işlemin usule ve hukuka uygun olduğunu tespit etmiştir. Danıştay 10. Dairesi'nin bu yöndeki kararına karşı bu sefer aynı çevrelerce üst mahkeme olan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu nezdinde temyiz başvurusunda bulunulmuş ve Danıştay 10. Dairesi'nin bahsi geçen kararının hatalı olduğu ve bu kararın bozulması gerektiği yönünde temyiz itirazları ileri sürülmüştür. Temyiz başvurusunu değerlendiren üst mahkeme sıfatını haiz Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 17.12.2018 tarih, 2016/2991 E. ve 2018/5551 K. sayılı kararı ile ilk derece mahkemesi sıfatıyla karar veren Danıştay 10. Dairesi'nin kararını bozmuştur.

Kanımızca burada önemle dikkat edilmesi gereken husus şudur; Üst mahkeme sıfatıyla Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 17.12.2018 tarih, 2016/2991 E. ve 2018/5551 K. sayılı kararı ile T.C Denizcilik Müsteşarlığı'nın uygulamaya koyduğu "Yük Teslim Talimat Formu" işlemini iptal etmemiştir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu sadece T.C Denizcilik Müsteşarlığı'nın uygulamaya koyduğu "Yük Teslim Talimat Formu" işleminin hukuka uygun olduğunu tespit eden ilk derece mahkemesi olan Danıştay 10. Dairesi'nin kararının hatalı olduğu gerekçesiyle bu kararı bozmuştur. Üst mahkeme sıfatıyla Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun bu yöndeki bozma kararına karşı ise Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (eski Ulaştırma

Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı) bozma kararının yeniden gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi için aynı mercide "Karar Düzeltme" yoluna başvurmuştur. Şimdi önümüzdeki süreçte Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu vermiş olduğu bozma kararını yeniden gözden geçirerek değerlendirecektir. Bu yöndeki yeniden değerlendirme neticesinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun vermiş olduğu bozma kararından dönme ihtimali bulunduğu gibi, kararında ısrar etme ihtimali de bulunmaktadır. Eğer Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu vermiş olduğu bozma karardan dönerse, kuvvetle muhtemel "Yük Teslim Talimat Formu" idari işleminin hukuka uygun olduğuna karar veren Danıştay 10. Dairesi'nin kararını onaylayacaktır ki böyle bir ihtimalde yargılama süreci kesinleşerek tamamlanacaktır. Bunun tam tersi olarak, eğer Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu vermiş olduğu bozma kararında ısrar eder ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın "Karar Düzeltme" taleplerini reddeder ise, bu sefer süreç tekrar başa dönecek, dosya yeniden incelenmek üzere ilk derece mahkemesi olan Danıştay 10. Dairesi'ne gönderilecektir. Böyle bir durumda da dosyayı yeniden ele alacak olan ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay 10. Dairesi'nin daha önce vermiş olduğu kararında aynı şekilde direnme ihtimali bulunduğu gibi, yine bunun tersi olarak, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu vermiş olduğu bozma kararına uyarak T.C Denizcilik Müsteşarlığı - Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü, 17.05.2011 tarihli, "Denizyolu ile İthal Edilen Malların Teslimi" konulu ve 14765 sayılı idari işlemini iptal etme ihtimali de bulunmaktadır. Ancak bu yöndeki muhtemel bir iptal kararında da hemen "Yük Teslim Talimat Formu" uygulamasına son verilmeyecektir zira böyle bir karara karşı da yeniden üst mahkeme olan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu nezdinde temyiz ve karar düzeltme süreçleri tekrar işleyecektir.

İdare hukukunda, İdare Mahkemelerinin ve Danıştay'ın kararlarının hüküm ifade etmesi ve bağlayıcı olması için o kararların kesinleşmesi gerekmektedir. Teknik bir hukuk terimi olan kararın kesinleşmesi, o karara karşı tüm kanun yollarının (Temyiz, Karar Dü-

zeltme) tüketilmesi veya bunlardan feragat edilmesi ile artık verilen kararlara karşı başkaca başvurulabilecek bir mercinin ya da hukuki yolun kalmaması anlamını ifade etmektedir. Hali ile bir idari işlemin iptali ancak o idari işleme karşı açılan iptal davalarının kesinleşmesi ve tüm hukuki yolların tüketilmesi ile başkaca başvurulabilecek bir hukuki yolun kalmamasını müteakip hüküm ve sonuç doğurmaktadır.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 17.12.2018 tarih, 2016/2991 E. ve 2018/5551 K. sayılı dosyası üzerinden vermiş olduğu bozma kararı üzerine muhtelif çevrelerce "Yük Teslim Talimat Formu" idari işleminin mahkeme tarafından iptal edildiği ve artık uygulanamayacağı yönünde görüş ortaya atılmış olsa da bu görüşlere hukuki çerçevede itibar edilmemesi gerekmektedir. Yukarıda ifade edildiği gibi, T.C Denizcilik Müsteşarlığı - Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü'nün, 17.05.2011 tarihli, "Denizyolu ile İthal Edilen Malların Teslimi" konulu ve 14765 sayılı idari işleminin iptali istemiyle başlatılan yasal süreç halen daha devam etmekte olup bu idari işlemin iptali hususunda kesinleşmiş bir mahkeme karar bulunmamaktadır. Bu vesile ile yasal olarak anılan idari işleminin uygulaması aynı şekilde bugün dahi devam etmektedir. Nitekim bu hususta Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü 08.07.2019 tarihli, "Yük Teslim Talimat Formu" başlıklı ve E.51257 sayılı yazısı ile özetle "Yük Teslim Talimat Formu" idari işleminin iptali istemli yargı sürecinin hali hazırda devam ettiğini, bu nedenle "Yük Teslim Talimat Formu" uygulamasının aynı şekilde devam ettiği bildirilmiştir.

Görüldüğü üzere, T. C Denizcilik Müsteşarlığı - Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü'nün, 17.05.2011 tarihli, "Denizyolu ile İthal Edilen Malların Teslimi" konulu ve 14765 sayılı idari işleminin iptali hususunda henüz kesinleşmiş bir mahkeme kararı ve nihayete etmiş bir yargı süreci mevcut değildir. Bu idari işlemin iptali hususunda yargı süreci halen dava devam etmektedir. Hali ile bahsi geçen idari işlemin uygulamasına aynı şekilde devam olunmaktadır.